

A. Χαιρετισμός Δημάρχου Καλαβρύτων κ. Γεωργίου Λαζουρά

Κυρία Γενική Γραμματέυ του Υπουργείου Πολιτισμού, κυρία Πρόεδρε του Ελληνικού τμήματος του Διεθνούς Συμβούλιο Μουσείων, αξιότιμε ομιλητή και καθηγητή μου κύριε Κιτρομηλίδη, εκπρόσωπε του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» κυρία Κλαριδοπούλου, κύριε Δήμαρχε Αιγιαλείας, κύριε βουλευτά, αγαπητέ πρώην Υπουργέ και πρώην Γ.Γ. του Υπουργείου Πολιτισμού κύριε Γ. Θωμά, κύριε Πρόεδρε του Δημ. Συμβουλίου Καλαβρύτων, κύριοι Αντιδήμαρχοι Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, κύριε πρώην Βουλευτή, κύριε Λάζαρε Κολώνα με εξαιρετική συμβολή στο μουσείο μας, κυρία Τέτη Χατζηνικολάου, εκπρόσωποι συλλόγων και φορέων, κύριε Πρόεδρε της κοινότητας Καλαβρύτων, αγαπητέ μου Πρόεδρε του Δημ. Μουσείου και μέλη του Συμβουλίου μας, αγαπητοί συμπολίτες Καλαβρύτων, μέλη του ICOM που ήρθατε από την Αθήνα, κύριε εκπρόσωπε της Διευθ. Νεότερων Μνημείων, κυρίες και κύριοι.

Θέλω να καλωσορίσω εδώ στα ιστορικά και μαρτυρικά Καλάβρυτα τους εκλεκτούς, τους ιδιαίτερα υψηλούς επισκέπτες μας. Η διοίκηση, η ηγεσία ουσιαστική και φυσική του Πολιτισμού, η Γενική Γραμματέας, το ICOM, οι άνθρωποι του πολιτισμού βρίσκονται σήμερα εδώ στα Καλάβρυτα για να τιμήσουν το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, το οποίο το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων το ανακήρυξε φέτος ως Τιμώμενο Μουσείο. Εκφράζω τις ευχαριστήριες μας κυρία Μπούνια στο Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων για αυτή του την προτίμηση που είναι μια προτίμηση ιδιαίτερα τιμητική για τον τόπο μας και για το μουσείο μας. Εκφράζω τις ευχαριστίες και στην Γενική Γραμματέα και μέσω αυτής στην κυρία Υπουργό, η οποία έχει μια σύνδεση με τα Καλάβρυτα μας αφηγείται εδώ, όταν ήταν Πρόεδρος του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου της Πάτρας, σε αυτό εδώ το cd, το Καλαβρυτινό δράμα, είναι η φωνή της Υπουργού της κυρίας Κονιόρδου στην οποία εκφράζω τους χαιρετισμούς μου τους οποίους και παρακαλώ να μεταφέρεται.

Σε αυτή την τιμητική εκδήλωση, ως Δήμαρχος Καλαβρύτων πιστεύω ότι πρέπει να κάνω μια σύντομη αναφορά στο Δημοτικό μας Μουσείο, στο Μουσείο του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος και να το διαχωρίσω σε 2 φάσεις. Στην φάση της ίδρυσης και της κατασκευής του, της μετατροπής του δηλαδή του παλιού δημοτικού σχολείου σε μουσείο και στην φάση της λειτουργίας του. Για την φάση της ίδρυσης του πρέπει να πω κάτι που είναι γνωστό στους ανθρώπους που ασχολούνται με την μνήμη, με τον πολιτισμό, ότι ιδιαίτερα στις αρχές της δεκαετίας του 80 υπήρξε μια έκρηξη, όπως έχει γραφτεί και όπως έχει διαπιστωθεί, της μνήμης, ένα ξέσπασμα της μνήμης με την δημιουργία μνημονικών

τόπων, με την δημιουργία τελετών, με την δημιουργία εκδηλώσεων και μάλιστα ένα ξέσπασμα της μνήμης ειδικά με αναφορά στην δεκαετία του 1940, στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, στην Αντίσταση και σε αυτή την δραματική και τραυματική περίοδο. Μέσα λοιπόν σε αυτό το ξέσπασμα της μνήμης που δικαιολογείται, οι ειδικοί το δικαιολογούν ότι σιγά σιγά απαλύνεται η μνήμη και άρα πρέπει να κάνουμε μνημονικούς τόπους. Άλλοι το δικαιολογούν ότι μέχρι τότε αυτή η μνήμη ήταν λανθάνουσα, ήταν σοβούσα δεν είχε αναδειχθεί και άρα υπήρχε μια ανάγκη να αναδειχθεί.

Μέσα λοιπόν σε αυτό το πλαίσιο, εξαιρέτοι Καλαβρυτινοί πολίτες, συλλογικότητες, άνθρωποι αγωνίστηκαν και συνέλαβαν την ιδέα με πρωτοβουλία της Ένωσης Καλαβρυτινών Πάτρων και της τότε Προέδρου Γιώτας Κωνσταντοπούλου αλλά και άλλων μελών να θέσουν στο Δημοτικό Συμβούλιο Καλαβρύτων, το Δημοτικό Σχολείο, αυτό που ήταν ο βασικός μνημονικός τόπος του Ολοκαυτώματος να γίνει μουσείο. Σύντομα το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαβρύτων προχώρησε, αποδέχτηκε την ιδέα τους και συνέστησε τον Ιούνιο του 1986 Νομικό Πρόσωπο του Δήμου μας υπό την εποπτεία του Δήμου, το Δημοτικό μουσείο Καλαβρύτων, το οποίο στην συνέχεια έγινε Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, ακριβώς με σκοπούς την περισυλλογή την τεκμηρίωση, την συντήρηση του υλικού, την έκθεση, την διατήρηση της μνήμης που είναι ένας ουσιαστικός σκοπός. Την δημιουργία εξειδικευμένων θεμάτων, εκθέσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Μάλιστα, ακριβώς επειδή ήταν Νομικό πρόσωπο του Δήμου, ίδρυμα του Δήμου, «παιδί του Δήμου» η διοίκηση του ήταν από τους εκάστοτε Δημάρχους και πρέπει εδώ να γίνει μια αναφορά στους Δημάρχους που αγωνίστηκαν να γίνει αυτό το μουσείο με πρώτο τον αείμνηστο Δήμαρχο Πάνο Πόλκα που επί των ημερών του και για πολλές θητείες διετέλεσε Πρόεδρος του, τον Τρύφωνα Κατσίνη, τον Τάκη Νικολάου και τον Θανάση τον Παπαδόπουλο, που αγωνίστηκαν ο καθένας στον χρόνο του, στην θητεία του να γίνει αυτό το Δημοτικό Μουσείο, να γίνει ένας φάρος της μνήμης.

Πριν από 8 χρόνια όταν εγώ έγινα δήμαρχος, δεν συνέχισα την προηγούμενη πρακτική των εξαιρετων προκατόχων μου, αλλά από την αρχή εμπιστεύτηκα και με πρόταση μου και τα Δημοτικά Συμβούλια, τα 2 Δημοτικά Συμβούλια εμπιστεύτηκαν την προεδρία του Δημοτικού μας Μουσείου στον και σήμερα εξαιρετικό Πρόεδρό του, τον Χρίστο τον Φωτεινόπουλο. Ο Χρίστος ο Φωτεινόπουλος είναι ένας πνευματικός άνθρωπος των Καλαβρύτων, ένας άνθρωπος που ήθελα να του δώσω, γιατί ασχολείτο και πριν από εμένα με το μουσείο με τα κοινά, την δυνατότητα και την ευκαιρία μέσα από τις γνώσεις και την εμπειρία ως άριστος φιλόλογος και θεολόγος και λυκειαρχής της πόλης μας και ασχολούμενος με την ιστορία και την μνήμη να δείξει αυτές τις

δυνατότητές του. Και αυτό πιστεύω ότι το κατάφερε και το καταφέρει επάξια και συνεχίζει το Δημοτικό μας Μουσείο να προοδεύει συνεχώς. Η επιλογή πιστεύω και η εμπιστοσύνη αυτή έγινε με την αυτονόητη προϋπόθεση, όπως και προηγούμενα που υπήρχαν οι Δήμαρχοι, ότι θα διατηρείται αρραγής, συνεχής και ισχυρός ο δεσμός που υπάρχει μεταξύ του Δημοτικού μας Μουσείου και του Δήμου Καλαβρύτων και δεν θα αποδυναμώνεται αυτός ούτε θα εκτρέπεται.

Σημαντική συμβολή στην ίδρυση του μουσείου είχαν οι σύλλογοι Φίλοι του Μουσείου, η Ένωση Καλαβρυτινών Αθήνας με τον πρόεδρο της Τάκη Αποστολόπουλο, οι ομογενείς Καλαβρυτινοί της Αμερικής, ο πρώην Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού και πρώην Υφυπουργός κύριος Γ. Θωμάς που βρίσκεται ανάμεσα μας, οι βουλευτές του Νομού Αχαΐας Ανδρέας Φούρας, Δημήτρης Κατσικόπουλος, οι Νομάρχες, και βεβαίως σε αυτόν τον σύντομο χαιρετισμό είναι προφανές ότι θα παραλείψω λόγω του περιορισμένου χρόνου να αναφερθώ σε πολλούς άλλους επώνυμους και ανώνυμους που μπορεί να είναι και εδώ και έχουν εξαιρετική και σημαντική συμβολή στην ίδρυση του μουσείου μας. Για αυτό τον λόγο και με τον πρόεδρο αλλά και εγώ έχουμε συνεννοηθεί να γίνει μια ειδική εκδήλωση για αυτούς τους συμπολίτες μας που συνέβαλαν στην ίδρυση του μουσείου.

Το μουσείο μας εγκαινιάστηκε στις 9 Ιανουαρίου του 2005 από τον αείμνηστο Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας και πατριώτη μας Κωστή Στεφανόπουλο. Το μουσείο όμως αυτό, όπως γνωρίζουμε εμείς και με περιορισμένες δυνατότητες Δήμο, δεν θα μπορούσε να είχε γίνει εάν δεν υπήρχε η καθοριστική, η βασική, η καιρία όπως συνήθως λέμε συμβολή του Υπουργείου Πολιτισμού. Το Υπουργείο Πολιτισμού με τις αντίστοιχες Διευθύνσεις του και τα ονόματα που ανέφερε, τον κύριο Κολώνα, την κυρία Χατζηνικολάου, την κυρία Κουμανταροπούλου συνέταξε τις μελέτες. Τόσο τις μελέτες για την μετατροπή του Σχολείου σε Μουσείο όσο και την μουσειολογική μελέτη και ενέταξε την μετατροπή του Δημοτικού Σχολείου σε μουσείο στο χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα Πολιτισμός του ΚΠΣ 2000- 2006 με ποσό 1.200.000 Ευρώ. Καταλαβαίνετε λοιπόν πόσο βασική, σημαντική είναι η συμβολή του Υπουργείου Πολιτισμού και για αυτό και στο πρόσωπό σας ευχαριστούμε και εσάς αλλά όλους του προγενέστερους γραμματείς και υπουργούς που πέρασαν από το Υπουργείο Πολιτισμού και βοήθησαν στην κατασκευή του Μουσείου μας.

Τις μεγαλύτερες όμως ευχαριστίες αυτή την τιμητική εκδήλωση πρέπει να τις κάνω και να τις αποδώσω στους πολίτες των Καλαβρύτων και των χωριών τους, γιατί το Μουσείο Ολοκαυτώματος είναι με βάση το Καλαβρυτινό Ολοκαύτωμα αλλά και τα χωριά, εκεί υπέστησαν μικρά ολοκαυτώματα. Στους απογόνους των θυμάτων του Ολοκαυτώματος που είναι εδώ ανάμεσα μας, που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση του Δήμου

και προσέφεραν ενθυμήματα πολύτιμα οικογενειακά κειμήλια, φωτογραφίες, προσωπικά είδη. Κατέθεσαν τραυματικές εμπειρίες, βιωματικές εμπειρίες των εκτελεσθέντων και έτσι μαζί με τα έγγραφα που μας παραχώρησε το Υπουργείο Πολιτισμού μέσα από την δική του συλλογή αλλά και από ιδιωτικές συλλογές καταφέραμε να φτιάξουμε μια εξαιρετική, μια μοναδική συλλογή Μουσείο Ολοκαυτώματος που συγχωρήστε με για την περηφάνεια δεν υπάρχει άλλο ακόμα στην Ελλάδα, τώρα προσπαθεί η Θεσσαλονίκη κάτι να κάνει.

Η λειτουργία του Μουσείου συνεχίστηκε λοιπόν στην δεύτερη φάση από το 2005 και συνεχόμενα κάθε χρόνο προόδευε, βελτίωνε και πήγαινε καλύτερα. Βεβαίως το Υπουργείο Πολιτισμού συνέβαλε πολύ στην κατασκευή του, αλλά συνέχεια στην λειτουργία του έχουμε μια δυσκολία και δεν συμβάλλει τόσο πολύ εκτός βέβαια από την τεχνογνωσία, την στήριξη του την ηθική, δεν συμβάλλει τόσο πολύ στην οικονομική στήριξη. Όμως ο Δήμος Καλαβρύτων παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες και την μείωση κατά 70% των πόρων στην αυτοδιοίκηση συνεχίζει να στηρίζει το μουσείο με τακτική επιχορήγηση από τον πενιχρό προϋπολογισμό του, με την παραχώρηση προσωπικού, με την καταβολή του κόστους της ενέργειας, με την διοικητική μέριμνα και μαζί με τα έσοδα από τις υπηρεσίες του και την πώληση των εκδόσεων και των ενθυμημάτων στηρίζεται και διατηρείται το μουσείο μας.

Σημαντική όμως συμβολή στην λειτουργία του Μουσείου έχουν οι δωρεές και οι χορηγίες. Οι δωρεές και οι χορηγίες επώνυμων και ανώνυμων πολιτών μας. Και εδώ θέλω να αναφερθώ σε μία σημαντική χορηγία, στη χορηγία του ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος και να εκφράσω και εγώ σαν Δήμαρχος τις ευχαριστίες μου στην κυρία Κλαριδοπούλου για την χορηγία με την οποία επιτελέσαμε το έργο της καταγραφής και της ψηφιοποίησης του αρχειακού υλικού και δημιουργήσαμε κάποιους χώρους και αναπτύξαμε μια εφαρμογή πολιτιστικής διαδρομής.

Η λειτουργία του Μουσείου, όπως γνωρίζετε οι ειδικοί αλλά και όλοι μας, μπορεί να είναι διοικητικά αλλά και ουσιαστικά στο Δήμο αλλά την γενική εποπτεία των πολιτιστικών δομών την έχει το Υπουργείο Πολιτισμού σύμφωνα άλλωστε και με τον νόμο για την πολιτιστική κληρονομιά. Ήδη το διοικητικό συμβούλιο του Μουσείου, και με την στήριξη μου, έχουμε προβεί σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες κυρία γενικέ για την αναγνώριση του Μουσείου Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, όπως ορίζει ο νόμος. Εντός εισαγωγικών, να το καταλάβουμε οι άλλοι, «για την σφραγίδα, για την πιστοποίησή» του από το ελληνικό κράτος. Η διαδικασία προχωράει καλά, θέλουμε την στήριξη σας και πιστεύουμε τώρα που ήρθατε εδώ να έχουμε την στήριξη σας και από οικονομικής πλευράς μέσα από τις δυνατότητες που έχει και το Υπουργείο Πολιτισμού και τις προβλέψεις βέβαια που κάνει ο νόμος, δεδομένου ότι είμαστε ένα υπό αναγνώριση μουσείο.

Θα σταματήσω εδώ για το μουσείο μας, περισσότερο θα πει και ο εκλεκτός πρόεδρος και θα αναφερθώ για λίγο στο θέμα του Μουσείου που έχει επιλέξει το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων για σήμερα: «Μουσεία και αμφιλεγόμενες ιστορίες». Αυτό το Δημοτικό Μουσείο που συνοπτικά παρουσίασα νωρίτερα, το δικό μας μουσείο, που αποτελεί την ζωντανή μνήμη, την μνήμη που μιλάει επέλεξε το ICOM, η κυρία Μπούνια, το συμβούλιό της και το Διεθνές συμβούλιο ως τιμώμενο Μουσείο με την ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων που είχαμε χθες.

Κατά την γνώμη μου, και πάλι θα μου επιτρέψετε να έχω αυτή την γνώμη, δεν θα μπορούσε κυρία πρόεδρε να ήταν άλλο μουσείο εκτός από το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, αυτό το οποίο συνδυάζει, προβάλλει και αναδεικνύει το φετινό θέμα σας. Το θέμα σας δηλαδή «Μουσεία και αμφιλεγόμενες ιστορίες. Τα μουσεία μιλούν για εκείνα που δεν λέγονται». Το θέμα σας μας προκαλεί όλους να δούμε τους εαυτούς μας στον καθρέφτη, να ανακαλύψουμε και να αποκαλύψουμε ιστορίες που πονάνε. Υπάρχουν τέτοιες στην πόλη μας; Υπάρχουν αμφιλεγόμενες ιστορίες; Αν υπάρχουν αντέχουμε να τις συζητήσουμε και να τις προβάλλουμε;

Έχω εδώ μια έκδοση του Δημοτικού μας Μουσείου, την έκδοση «Κραυγή», με βιωματικές αφηγήσεις των γυναικών που επέζησαν, των Καλαβρυτινών μανάδων. Μέσα εδώ θα βρούμε αμφιλεγόμενες ιστορίες πάρα πολλές. Πολλές από αυτές έχουν συζητηθεί και έχουν συμβάλει στην κοινωνική ειρήνη, αυτό που είναι στόχος του ICOM με βάση αυτήν την εκδήλωση. Πολλές συζητούνται ακόμα.

Στόχος μας είναι λοιπόν το Δημοτικό Μουσείο να συμβάλει στον εντοπισμό, στην προβολή και στην εξοικείωση με τα κακώς κείμενα της ιστορίας και της κοινωνίας μας ώστε να υπηρετείται ο σκοπός που θέσατε, να γίνουν τα μουσεία και το μουσείο μας, φορέας κοινωνικής ειρήνης, όπως ανέφερα, που κατά μεγάλο ποσοστό έχει γίνει. Πρέπει λοιπόν να δούμε πώς το δημοτικό μας μουσείο εργαζόμενο, όπως εργάζεται για να ωφελήσει την κοινωνία μετατρέπεται σε έναν κόμβο προώθησης ειρηνικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων. Άλλωστε η αποδοχή μιας αμφιλεγόμενης ιστορίας, από αυτές που και εδώ έχουμε, και είναι γνωστές, και πρέπει να τις συζητήσουμε είναι το πρώτο βήμα για τον οραματισμό ενός κοινού μέλλοντος υπό την σημαία της συμφιλίωσης.

Το Δημοτικό μας Μουσείο, όπως λέει ο πρόεδρός του, αποτελεί την κιβωτό της μνήμης για το Καλαβρυτινό ολοκαύτωμα και θέση μας και διαρκής αγώνας είναι αυτή η μνήμη να διατηρηθεί ζωντανή, να διδάσκει, να προβληματίζει και να εμπνέει. Το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος είναι ο φάρος που φωτίζει και ακτινοβολεί και δεν είναι το λιμάνι προσωπικών, ιδεολογικών αντιπαραθέσεων σε σχέση με την ιστορία. Δεν φοβόμαστε να μιλήσουμε για τις αμφιλεγόμενες ιστορίες. Δεν έχουμε ενδοιασμούς να πούμε το ανείπωτο. Θέλουμε το μουσείο μας

να είναι μουσείο μνήμης, μουσείο ζώσας και διδάσκουσας μνήμης και όχι μανσωλείο, ή μουσείο λήθης, ή μουσείο λησμονιάς όπως γράφουν οι ειδικοί.

Για μας τους Καλαβρυτινούς, στο Δήμο μας, και είμαι περήφανος γι' αυτό, ισχύει ότι όταν θυμόμαστε υπάρχουμε και όταν ξεχνούμε πεθαίνουμε. Επίσης όταν θυμόμαστε κατανοούμε καλύτερα την ιστορία και διδασκόμαστε από τα λάθη και δεν τα επαναλαμβάνουμε. Πρέπει να κατανοήσουμε την ιστορία μας για να μπορέσουμε να παράγουμε μια κοινωνία ελεύθερη από παθογένειες. Μια τέτοια παθογένεια είναι η θέση ότι εμείς έχουμε πάντα δίκιο και είμαστε τα θύματα, γεγονός που αποτελεί μία ακρότητα και μέσα στην επιστήμη και μέσα στην ιστορία.

«Η ιστορία δεν είναι μυθολογία, δεν είναι απλή αφήγηση. Πρέπει να πρωτανεύει όπως διδάσκει και ο Διαφωτισμός, ο ορθός λόγος, το μέτρο, η σοβαρότητα και η συναίσθηση ευθύνης». Αυτά έλεγε στις 26 Αυγούστου του 2012 ο σημερινός ομιλητής, ο καθηγητής Πασχάλης Κιτρομηλίδης στην εφημερίδα «Καθημερινή» και στον Ηλία Μαγκλίνη, που πιστεύω και σήμερα είναι τόσο επίκαιρα. Ο κύριος Κιτρομηλίδης, που μου θυμίζει τα φοιτητικά χρόνια, όταν στις αρχές της δεκαετίας του '80 μας μάθαινε τον ορθό λόγο από τον Τζον Λοκ και τον Μοντεσκιέ.

Θέλω να ευχαριστήσω και πάλι όλους εσάς, την κυρία γενική γραμματέα, το ICOM, το ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, όλους τους συμμετέχοντες, τον Δήμαρχο Αιγίου, τους βουλευτές μας, τους πρώην διευθυντές του Υπουργείου Πολιτισμού, τους συνεργάτες, τους Καλαβρυτινούς πολίτες που ήρθατε τόσοι πολλοί απόψε παρόλο που έγινε αλλαγή στο χώρο και μπορεί να δημιουργήθηκε μια σύγχυση.

Και να κλείσω με μια ευχή, μια ευχή το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος σήμερα που είχε αυτή τη σημαντική τιμητική διάκριση για την οποία οι Καλαβρυτινοί πρέπει να υπερηφανευόμαστε και υπερηφανευόμαστε. Μια σημαντική τιμητική διάκριση που του δίνει τη βάση σαν ζωντανός οργανισμός, σαν θεσμός δημοτικός, σαν κοινωνική, πολιτιστική και ιστορική υποδομή να προχωρήσει. Του δίνει τη βάση να προχωρήσει ανεξάρτητα από πρόσωπα, από Δημάρχους, από Συμβούλια, από επιλογές, ως φορέας ζωντανός και δρών. Και επειδή είναι και το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, να προχωρήσει όπως και το ολυμπιακό σύνθημα *Citius, Altius, Fortius* (γρηγορότερα, ψηλότερα, δυνατότερα) και αυτή τη συνέχεια και εγώ, και οι συνεργάτες μου θα την εγγυηθούμε και θα αγωνιστούμε να γίνει πράξη και πάντα να υλοποιείται.

Σας ευχαριστώ πολύ